

ARKKITEHTUURIPOLIITTISTA OHJELMAA VALMISTELEVA TYÖRYHMÄ

Työryhmän kokous 2

Aika: tiistai 20.8.2019 klo 13-16

Paikka: Opetus- ja kulttuuriministeriö, kokoushuone Venla, Meritullinkatu 1, Helsinki

Paikalla:

Työryhmän jäsenet:

Ylijohtaja Riitta Kaivosoja, opetus- ja kulttuuriministeriö, työryhmän puheenjohtaja
Kulttuuriasiainneuvos Petra Havu, opetus- ja kulttuuriministeriö, työryhmän 1.
varapuheenjohtaja

Yliarkkitehti Harri Hakaste, ympäristöministeriö, työryhmän 2. varapuheenjohtaja

Yliasiames Markku Hedman, Rakennustietosäätiö

Vt. museonjohtaja Reetta Heiskanen, Arkkitehtuurimuseo

Puheenjohtaja Henna Helander, Suomen arkkitehtiliitto SAFA

Kehittämispäällikkö Anne Jarva, Suomen Kuntaliitto

Yliarkkitehti Sirkkaliisa Jetsonen, Museovirasto

Kaupunkisuunnittelu- ja maankäyttöjohtaja Leena Rossi, Jyväskylän kaupunki

Toimitusjohtaja Kimmo Rönkä, Rönkä Consulting Oy

Erityisasiantuntija Olli Voutilainen, työ- ja elinkeinoministeriö

Pysyvät asiantuntijajäsenet:

Opetusneuvos Mikko Hartikainen, Opetushallitus

Tiedekeskuksen päällikkö Heikki Hepoaho, Metsähallitus

Yliarkkitehti Niina Kilpelä, ympäristöministeriö

Erityisasiantuntija Matti Kuitinen, ympäristöministeriö

Neuvotteleva virkamies Anne Mattero, opetus- ja kulttuuriministeriö

Kulttuuriasiainneuvos Mirva Mattila, opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetusneuvos Tarmo Mykkänen, opetus- ja kulttuuriministeriö

Erityisasiantuntija Pilvi Nummi, ympäristöministeriö

Sihteeristö:

Toiminnanjohtaja Hanna Harris, Arkkitehtuurin tiedotuskeskus, työryhmän sihteeri

Asiantuntija Eeva Astala, Arkkitehtuurin tiedotuskeskus

Katja Lindroos, Urban Practice / Arkkitehtuurin tiedotuskeskus

Estyneet:

Puheenjohtaja Vesa Humalisto, Arkkitehtitoimistojen liitto ATL (työryhmän jäsen)

Arkkitehti, varapäällikkö Anni Laurila, WSP Kaupunkiarkkitehtuuri (työryhmän jäsen)

Professori Pekka Heikkinen, Aalto-yliopisto (työryhmän jäsen)

Kulttuuriasiainneuvos Kirsi Kaunisharju, opetus- ja kulttuuriministeriö (asiantuntijajäsen)

Ympäristöneuvos Tuija Mikkonen, ympäristöministeriö (asiantuntijajäsen)

Asialista

1. Kokouksen avaus klo 13.01

2. Yhteenveto työskentelyn käynnistymisestä

Kokouksessa keskusteltiin alueellisen ja valtakunnallisen apoli-ohjelman suhteesta sekä apolin viestinnästä. Ruotsin uuden arkkitehtuuripoliittisen ohjelmatyön esittely siirtyy 12.11. Architecture for the Common Good -konferenssiin.

Alun orientoivissa kokouksissa (20.8. ja 16.9.) pohjustetaan työskentelyä tutustumalla alueellisiin apoleihin ja muihin ajankohtaisiin hankkeisiin. Tämän jälkeen alkaa työvaihe, jota rytmittävät työpajat, ja niiden välissä pidettävät kokoukset. Työpajoihin kutsutaan mukaan myös ulkopuolisia asiantuntijoita. Kussakin työpajaa edeltävässä kokouksessa esitellään lyhyesti työpajan sisältöä. Työpajojen löydökset tuodaan aina seuraavaan työryhmän kokoukseen käsiteltäväksi selkeässä muodossa.

3. Tarkennetun kokousaikataulun läpikäynti (Liite)

Käytiin läpi aikataulu syksyn 2019 kokousten, työpajojen ja kansainvälisten seminaarien osalta. Kevään 2020 kokousten ja työpajojen aikataulusta lähetetään erikseen sähköposti työryhmälle.

4. Katja Lindroos (Urban Practice / Archinfo): apoli2020-viestintä

Katja Lindroos esitteli ohjelmatyön viestintäsuunnitelmaa. Presentaatio löytyy Dropbox-tiedostosta Apoli2020. [\[linkki\]](#)

Esittelyssä todettiin, että ohjelmatyö on prosessi, jonka tavoitteena on tehdä uusi arkkitehtuuripoliittinen ohjelmaehdotus. Samalla se on mahdollisuus käydä keskustelua arkkitehtuurista laajemmassa yhteiskunnallisessa kontekstissa.

- ❖ Ohjelmatyön virallinen verkkosivu on opetus- ja kulttuuriministeriön hankesivu: <https://minedu.fi/arkkitehtuuripoliittinen-ohjelma>.
- ❖ Viralliset lausunnot annetaan opetus- ja kulttuuriministeriöstä.
- ❖ Työryhmän työskentelyä ja ohjelmatyötä seurataan Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen alisivulla <http://archinfo.fi/apoli2020/>
- ❖ Some- ja visuaalisessa viestinnässä käytetään nimeä #apoli2020. Archinfo seuraa verkkokeskustelua ja #apoli2020-tunnistetta.
- ❖ Työryhmän sisäisen viestintä: Kokousmuistiot, esitykset ynnä muu työryhmälle tarkoitettu materiaali kootaan pilvipalveluun (Dropbox).
- ❖ Tulossa on ohjelmatyön keskeiset viestit tiivistävä lyhyt esitys ohjelmatyön tavoitteista (Katja Lindroos).

Keskustelua #apoli2020-viestinnästä

- ❖ Sidosryhmien kuuleminen ja sitouttaminen on tärkeää.
- ❖ Työpajatilaisuuudet ovat keskeisiä osallistumisen paikkoja. Myös viestintä rytmittyy työpajojen teemojen ympärille.
- ❖ Vieraskynäkirjoitukset voisivat toimia tapana esitellä lähtöpisteen haastemaailmaa.

- ❖ Kommentointimahdollisuuksista tiedotetaan selkeästi erityisesti sidosryhmiä.
- ❖ Ohjelmatyö nähtiin mahdollisuutena luoda tai vakiinnuttaa keskeisiä käsitteitä.
- ❖ Todettiin, että ohjelmatyön tehtävänä on paitsi asettaa tavoitteet, myös suositella toimenpiteitä.
- ❖ Tärkeänä pidettiin viestiä, että arkkitehtuuri koskee meitä kaikkia.

5. Henna Helander, johtava arkkitehti, Helsingin kaupunki: Helsingin arkkitehtuuripoliittinen ohjelma: Helsinki, sä olet arkkitehtuuria

Presentaatio löytyy Dropbox-tiedostosta Apoli2020. [\[linkki\]](#)

Helsingin arkkitehtuuripoliittinen ohjelmaehdotus *Helsinki, sä olet arkkitehtuuria* on menossa pormestarin ja johtajiston käsittelyyn ja se julkaistaneen syksyn 2019 aikana. Ohjelmaehdotus pohjautuu Helsingin kaupunkistrategiaan 2017–2021. Keskeiset teemat ilmastoviisaus, segregaaation ehkäisy, kansainvälinen kilpailu ja osallisuus on johdettu kaupunkistartegiasta. Ohjelman tekemiseen on osallistettu noin 300 asiantuntijaa haastatteluun ja / tai työpajoin. Valmistelun tavoitteena on ollut tehdä maailman ensimmäinen ilmastoviisas arkkitehtuuripoliittinen ohjelma.

6. Leena Rossi, kaupunkisuunnittelun- ja maankäyttöjohtaja, Jyväskylän kaupunki: Kokemuksia Jyväskylän arkkitehtuuripolitiikasta AVOin kaupunkiympäristö

Presentaatio löytyy Dropbox-tiedostosta Apoli2020. [\[linkki\]](#)

Valtakunnallinen apoli 1998 nähtiin Jyväskylässä voimaannuttavana ja inspiroivana ja se toimi paikallisen apolin innoittajana. Jyväskylän uusin, järjestyksessä kolmas apoli AVOin kaupunkiympäristö on kolmivuotisen prosessin tulos, joka on ollut kaupunginhallituksessa 19.8. ja menossa valtuuston käsittelyyn. AVOin tulee sanoista Arkkitehtuuri – viherympäristö – osallisuus. Arkkitehtuuripoliikka yhdistyy viherpolitiikkaan ja osallisuusajatteluun. Prosessi lähtökohtana ovat olleet avoimet kokeilut, joiden kautta saatiin hyvä toimenpidelista. Toimenpiteiden tasoja on kolme: toimenpiteet, joista pidetään kiinni, uudet avaukset sekä hautumaan jäävät. Ohjelma on tehty kaupunkisuunnittelun ja maankäytön käyttöön, mutta yhtä lailla kumppaneille, asukkaille ja kaupungin brändin vahvistamiseksi.

7. Keskustelu apoli2020:n ja alueellisten arkkitehtuuripoliittisten ohjelmien suhteesta: Mihin valtakunnallista arkkitehtuuripolitiikkaa tarvitaan?

Todettiin, että yhtenä valtakunnallisen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman tavoitteena olisi innoittaa tekemään paikallisia apoli-ohjelmia:

- ❖ Paikallisilla ohjelmilla tarkoitetaan sekä kaupunkien ja kuntien (kuntayhtymien) että maakuntien apoleita.
- ❖ Valtakunnallisessa ohjelmatyössä huomioidaan Suomen erilaiset kunnat ja maakunnat. Maakuntien liitot ovat tärkeitä sidosryhmiä.
- ❖ Tärkeänä pidettiin, että valtakunnallisen apolin sävy on positiivinen ja ratkaisukeskeinen.

Innostamisen ohella valtakunnallisen ohjelman tehtävänä nähtiin paikallisen ohjelmatyön helpottaminen:

- ❖ Todettiin, että paikallinen apolityö pitää olla toteutettavissa pienilläkin resursseilla.
- ❖ Keskusteltiin siitä, voisiko valtakunnallisen ohjelman yhteydessä laatia ”sabloonan” paikallisten ohjelmien laatimista tukemaan.
- ❖ Valtakunnallisessa ohjelmassa käytettyjen käsitteiden tulisi olla selkeitä ja johdonmukaisia.

Nostettiin esille kysymys siitä, tehdäänkö vahvaa, näkemyksellistä visiotyötä vai enemmänkin koonti asioista, jotka ovat juuri nyt ajankohtaisia.

- ❖ Valtakunnallinen apoli nähtiin mahdollisuutena vahvistaa suomalaisen arkkitehtuurin kansallista ja kansainvälistä brändiä.
- ❖ Todettiin, että on hyvä pohtia sitä, missä määrin valtakunnallisessa apolissa halutaan kuvata erilaisten suunnittelun tavoitteiden ja toteuttamisen tapojen monimuotoisuutta.

Kansainväliset kulttuuriympäristöön liittyvät sopimukset ja toimintaympäristöt on hyvä huomioida osana ohjelmatyötä. Nostettiin esille valtakunnallisen apolin mahdollisuudet sopimusten jalkauttamiseen sekä arkkitehtuurin mahdollisuudet toteuttaa näitä sopimuksia.

Toimenpiteistä nostettiin esimerkki Ruotsista: Valtakunnallisen apolin seuranta- ja jalkauttamistyötä on edistetty perustamalla think tank ArkDesin alle.

8. Työryhmän jäsenten esille ottamat asiat

Työryhmässä nostettiin esille arkkitehtien ja rakennusalan koulutusmäärät ja alan kelpoisuusvaatimukset. Tähän palataan huhtikuun työpajan yhteydessä, jossa teemana kasvatus ja koulutus. Terveet tilat -ohjelman sisällä Sisäilmaohjelman osaamiskartoitus valmistuneena maaliskuussa 2020.

9. Muut asiat

-

10. Kokouksen päättäminen klo 15.33.

Seuraava kokous pidetään 16.9.